

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Veronika Rašková

Statutární města

Bakalářská práce

Olomouc 2013

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Statutární města vypracovala samostatně a citovala jsem všechny uvedené zdroje.

V Olomouci dne 28. 3. 2013

.....

podpis autorky

Děkuji paní JUDr. Dalimile Gadasové, Dr., za odborné vedení, cenné rady, ochotu a pomoc při zpracování mé bakalářské práce.

Obsah

Úvod	5
1 Historie a právní úprava na úseku statutárních měst	6
2 Statutární město a jeho statut	12
3 Orgány statutárních měst, orgány městských částí a městských obvodů	16
3.1 Orgány statutárních měst	16
3.2 Orgány městských částí a městských obvodů	19
4 Statutární město Ostrava	23
Závěr	30
Seznam použité literatury	31
Příloha č. 1	33
Příloha č. 2	34
Shrnutí v českém jazyce	35
Summary in English language	35
Klíčová slova	36

Úvod

Téma, které jsem si vybrala ke zpracování mé bakalářské práce, má název Statutární města. Toto téma jsem si vybrala z několika důvodů. V první řadě, abych si prohloubila znalosti získané studiem této problematiky. Dalším důvodem bylo také to, že bydlím nedaleko statutárního města Ostrava, které pravidelně navštěvuji a kterému jsem věnovala samostatnou kapitolu v mé práci. Jedním z kritérií pro výběr práce byla také skutečnost, že v dalším statutárním městě Olomouci studuji.

Cílem mé bakalářské práce je zabývat se institutem statutárních měst, jejich postavením a fungováním. Také bych se chtěla zabývat historií statutárních měst, vymezením statutu a možnosti členění statutárních měst na městské obvody nebo městské části a jejich fungováním.

Práci jsem rozdělila na čtyři kapitoly. První kapitolu jsem nazvala Historie a právní úprava na úseku statutárních měst. Tato kapitola obsahuje historii statutárních měst po roce 1848, kdy institut statutárních měst vznikl, až po současnou právní úpravu. V druhé kapitole se věnuji statutárnímu městu a jeho specifiku, kterým je statut a také postavením městských částí a městských obvodů. Další kapitola, tedy třetí, nese název Orgány statutárních měst. V této kapitole se zaměřuji na orgány statutárního města, kapitola má dvě podkapitoly věnované zvláště orgánům statutárních měst a orgánům městských obvodů a městských částí. Čtvrtá, poslední kapitola, poskytuje pohled na praktické fungování statutárního města, tuto kapitolu jsem věnovala statutárnímu městu Ostravě. V této kapitole se zabývám historií vzniku tohoto statutárního města, Statutem města Ostravy, a také jednotlivými orgány města a městských obvodů. Závěr práce je shrnutím celé práce a také úvahou, jak by v budoucnu mohl být institut statutárních měst upraven.

Součástí mé práce jsou dvě přílohy, první přílohou je mapa České republiky s vyznačením jednotlivých statutárních měst, druhou přílohou je mapa městských obvodů Ostravy spolu se znakem města Ostravy.

Práci jsem zpracovávala zejména metodou popisnou, komparační a hodnotící.

Ke zpracování bakalářské práce jsem využila odbornou literaturu a právní předpisy, upravující problematiku statutárních měst, jak v současném znění tak i v historickém, využila jsem judikaturu Ústavního soudu ČR a Nejvyššího soudu ČR a také jsem čerpala z internetových zdrojů.

1 Historie a právní úprava na úseku statutárních měst

Právní institut statutárních měst na našem území vznikl v době zavádění ústavnosti **po roce 1848**, kdy docházelo k úplné přestavbě politické správy a přenosu patrimoniální správy na nově zřizované úřady.¹ Zákonná úprava statut, zaveden v roce 1850 ve městech Praha, Brno, Olomouc, Opava, upravoval samostatně postavení a působnost těchto měst. Podle říšského obecního zřízení bylo předpokládáno, že si i další města mohou požádat o svůj statut.² Města, která přibyla do seznamu statutárních měst, byly Liberec, Jihlava, Znojmo, Uherské Hradiště, Kroměříž a Frýdek. Tato města společně s výše uvedenými byly jedinými statutárními městy do vzniku Československa.

Císařský patent z roku 1859 uvedl, že města si mohla zažádat ministerstvo vnitra o vlastní statut a to prostřednictvím zemské politické správy.³ Později říšský zákon z roku 1862 přenesl pravomoc udělovat statuty na zemský sněm.

Nejdůležitějším znakem statutárních měst bylo, že jejich působnost byla mnohem širší než působnost venkovských obcí, poněvadž zahrnovala i působnost politického úřadu první instance, tedy okresního hejtmanství.⁴ Politickou správu měly za úkol vykonávat obecní orgány v přenesené působnosti.⁵ Dalším typickým znakem bylo, že zřízení a působnost statutárního města bylo upraveno zemským zákonem.

Statuty zavedly do právního řádu institut magistrátu, jako orgánu vykonávajícího ve statutárních městech agendu okresního úřadu, původně se většinou jednalo o městské rady při výkonu agend přenesené státní správy.⁶ Předsedou magistrátu byl purkmistr, a měl právo zastavit usnesení, které se přičilo zákonu.⁷

Co se týče vnitřního členění statutárních měst na městské části a obvody, říšské obecní zřízení tuto problematiku neupravovalo. Určitou podobnost lze ale spatřovat v tehdejších osadách, které existovaly v obecních zřízeních až do druhé světové války. Osady byly části obce prostorově oddělené a tvořily samostatně hospodařící celek včetně vlastního majetku.⁸

¹ EXNER Jiří, *Obce, města, městské části. O místní veřejné správě a její dekoncentraci statutárními vyhláškami v územně členěných městech*. Praha: Libri, 2004, s. 64

² Tamtéž

³ SCHELLE K., *Dějiny české veřejné správy*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, s. 73

⁴ Tamtéž

⁵ Tamtéž

⁶ EXNER Jiří, *Obce, města, městské části. O místní veřejné správě a její dekoncentraci statutárními vyhláškami v územně členěných městech*. Praha: Libri, 2004, s. 64

⁷ SCHELLE K., *Dějiny české veřejné správy*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, s. 73

⁸ EXNER Jiří, *Obce, města, městské části. O místní veřejné správě a její dekoncentraci statutárními vyhláškami v územně členěných městech*. Praha: Libri, 2004, s. 66

Osady byly spravovány vlastními orgány, byly jimi osadní zastupitelstvo, osadní rada a osadní starosta.⁹

Mezi léty 1919-1920 můžeme poprvé spatřovat vývoj územně členěných statutárních měst. V těchto letech došlo ze zákona k připojení některých sousedních obcí k Praze, Brnu a Olomouci. Zatímco v Olomouci se připojení sousedních obcí na vnitřní strukturu neprojevilo, v obcích připojených k Praze a Brnu byly slučovacími a prováděcími zákony ponechány jako pomocné orgány tzv. místní výbory.¹⁰ Tyto výbory však neměly charakter samostatných orgánů s delegovanou správní působností, jako je tomu dnes u městských částí a obvodů.¹¹ Plnili funkci pomocnou a poradní, pomáhaly při likvidování samostatného hospodářství připojených obcí a spravovaly místní veřejné ústavy a podniky.

Měštům Opava a Liberec byla odebrána působnost okresního úřadu, ale postavení statutárních měst jim formálně zůstaly. V roce 1928 bylo zrušeno na Moravě postavení Jihlavy, Kroměříže, Uherského Hradiště, Znojma a ve Slezsku Frýdku jako statutárních měst.¹²

Stejně jako v obcích, kde žila německá menšina, tak ve statutárních městech byla zastupitelstva zrušena, a místo nich byli dosazeni němečtí vládní komisaři.

Protektorátní vláda vydala v roce 1941 nařízení, ve kterých zřídila nová statutární města. Byli jimi Ostrava a Plzeň. Okupační výkonná moc tak zřejmě reagovala na skutečnost, že průmyslová centra nejvyššího válečného významu měla charakter aglomerací s rozdrobenou místní správou.¹³ Aby měla větší vliv a kontrolu na těchto územích, sloučila několik obcí do jednoho městského celku, které měly zvláštní statut.

V roce 1941 byly zrušeny osady jako útvary územní samosprávy a nebyly už nikdy obnoveny. Od roku 1944 měli pravomoc obecních orgánů ve statutárních městech úředníci, kteří byli jmenováni ministrem vnitra.

Prezidentský dekret z roku 1945 potvrdil zvláštní postavení statutárních měst.¹⁴ Oproti období před druhou světovou válkou jich bylo v tomto období více, byly jimi statuty měst Praha, Liberec, Plzeň, Brno, Olomouc, Opava a Ostrava.

⁹ Tamtéž

¹⁰ Tamtéž

¹¹ Tamtéž

¹² KOUDELKA, Z. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, s. 73

¹³ EXNER Jiří, *Obce, města, městské části. O místní veřejné správě a její dekoncentraci statutárními vyhláškami v územně členěných městech*. Praha: Libri, 2004, s. 69

¹⁴ Tamtéž, s. 73

Co se týče Opavy a Liberce, které sice zůstaly formálně statutárními městy, ale neměly kompetence, aby vykonávaly funkci politického úřadu, které jim byly odňaty počátkem 20. let, prezidentský dekret jim tyto kompetence vrátil.

Od roku 1946 byl uveden v platnost **prozatímní organizační řád**¹⁵ statutárních měst Plzeň, Liberec, Brno, Ostrava, Olomouc a Opava.¹⁶ V tomto prozatímním organizačním řádu bylo stanoveno, že ve statutárních městech fungoval ústřední národní výbor. Ústředními národními výbory byly ustaveny pro jednotlivé obvody města obvodní rady.¹⁷ Obvodní rady nebyly samostatně ustavené orgány, byly voleny plénem ústředních národních výborů. Prozatímně bylo ustavení obvodní rady předepsáno ve všech statutárních městech s tím, že budoucí zvláštní právní předpis upřesní, ve kterých statutárních městech přetrvají.¹⁸

Zákonem č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení bylo zrušeno zemské uspořádání a nahrazeno bylo krajským uspořádáním. V roce 1949 vzniklo v českých zemích 13 krajů, které byly nazvány dle svých sídelních měst.¹⁹ Touto právní úpravou institut statutárních měst zanikl, stejně jako ústřední národní výbory. Opava se stala definitivně řadovým okresním městem k 1. 7. 1949, a bylo řízeno místním národním výborem.²⁰

V některých městech, která byla rozdělena na obvody, byly roku 1954 zákonem²¹ ustaveny samostatné orgány, které byly pověřené správou těchto obvodů. V sídelních městech jednotlivých krajů, kde působil městský národní výbor, podle výše uvedeného zákona obvodní národní výbory mohly vytvořit krajské národní výbory.

Soustava třinácti krajů vydržela do roku 1960, nový zákon o územním členění státu²² zredukoval počet krajů na sedm a samostatné postavení měla Praha. Nově vymezené kraje měly sídla v Praze, Českých Budějovicích, Plzni, Ústí nad Labem, Hradci Králové, Brně a Ostravě.

Nová právní úprava národních výborů nemohla degradovat městské národní výbory v bývalých krajských městech a posunula proto význam institutu městských národních výborů, které definuje jako orgány nově působící v krajských a okresních městech a

¹⁵ vyhláška MV č. 1903, I/189 Ú.l. platná od 1. 11. 1946

¹⁶ EXNER Jiří, *Obce, města, městské části. O místní veřejné správě a její dekoncentraci statutárními vyhláškami v územně členěných městech*. Praha: Libri 2004, s. 74

¹⁷ Tamtéž,

¹⁸ Tamtéž

¹⁹ Byl jimi kraje Pražský, Budějovický, Plzeňský, Karlovarský, Ústecký, Liberecký, Hradecký, Pardubický, Jihlavský, Brněnský, Olomoucký, Gotwaldovský, Ostravský.

²⁰ EXNER Jiří, *Obce, města, městské části. O místní veřejné správě a její dekoncentraci statutárními vyhláškami v územně členěných městech*. Praha: Libri 2004, s. 74

²¹ zákon č. 13/1954 Sb., o národních výborech

²² zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, ve znění pozdějších předpisů

fakultativně i v dalších velkých městech určených krajským národním výborem.²³ Novinkou se stala skutečnost, že zřizování městských obvodů a obvodních národních výborů je umožněné pouze ve třech městech, a to v Brně, Ostravě a Plzni.²⁴ Městské národní výbory v těchto městech byly na stejné úrovni jako okresní národní výbory.

Nový zákon č. 69/1967 Sb., o národních výborech přebral taxativní výčet územně členěných měst v tomto složení. V Brně, Ostravě a Plzni působily též vedle městských národních výborů, které byly podřízeny krajským národním výborům, obvodní národní výbory. V § 26 odst. 5 zák. 69/1967 Sb., o národních výborech je uvedeno, že městské národní výbory v Brně, Ostravě a Plzni provedou rozdělení působnosti mezi městským národním výborem a obvodními národními výbory. Stanoví tak ve vlastním statutu, který vydává dle vzorového statutu městských národních výborů.²⁵ Zákon přetrvával až do roku 1990.²⁶

Právním předpisem, který **po roce 1989** uceleně upravoval institut a postavení statutárních měst, byl zákon č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení). Tento zákon byl přijat Předsednictvem České národní rady. Institut statutárních měst v tomto zákoně nebyl upraven v samostatné části, ale promítal se v jednotlivých ustanoveních tohoto zákona. V § 3 původního znění tohoto zákona bylo uvedeno, že vyjmenovaná města²⁷ jsou městy se zvláštním statutem, a statutárním městem je i každé další město, které určí na návrh vlády nebo na návrh takového města po vyjádření vlády předsednictví České národní rady.²⁸ Po novele tohoto zákona v roce 1992 došlo ke změně, kdy statutárními městy byly už jen v zákoně výslovně vyjmenovaná města, a novým statutárním městem se mohlo stát jen město v důsledku změny zákona.

Současným právním předpisem zakotvující statutární města, je zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).²⁹ Zákon o obcích vyjmenovává města, která jsou statutárními,

²³ EXNER Jiří, *Obce, města, městské části. O místní veřejné správě a její dekoncentraci statutárními vyhláškami v územně členěných městech*. Praha: Libri 2004, s. 79

²⁴ TESAŘ Jan, *Historie a současnost statutárních měst* [online] theses.cz, 30. 1. 2013 [cit. 30. 1. 2013] dostupné na http://dspace.upce.cz/bitstream/10195/34981/1/TesarJ_Historie%20a20%20soucasnost_MCH_2009.pdf

²⁵ vzorový statut městských národních výborů byl vydán v Usnesení NS 109/1967 Sb.,

²⁶ VEDRAL J., *Územní samospráva a obecně závazné vyhlášky*. Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 1999, s. 71

²⁷ České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Brno, Zlín, Olomouc, Ostrava, Opava a Havířov

²⁸ KOPECKÝ M., *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva*, Wolters Kluwer, 2010, s. 113

²⁹ dále jen zákon o obcích

v hlavě první, konkrétně v § 4. Tento zákon ani žádný jiný ale nestanovuje podmínky, jak je možné získat postavení statutárního města.³⁰

V současné době je u nás 25 statutárních měst. Zobrazení statutárních měst na mapě České republiky uvádím v příloze č. 1. Statutárními městy jsou Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Jablonec nad Nisou, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná, Mladá Boleslav a Prostějov. Zákon o obcích se zmiňuje o statutárních městech víckrát. Podrobněji jsou upraveny v samostatné hlavě osmé.

Zákon o obcích, ve kterém jsou upravená statutární města, byl mnohokrát novelizován. Ustanovení, ve kterém jsou vyjmenována statutární města, byla novelizována z důvodu nově vzniklých statutárních měst. V roce 2000, kdy byl zákon vydán, bylo 16 statutárních měst. První novelizace byla v roce 2003, kdy se statutárními městy staly města Teplice, Karviná a Mladá Boleslav³¹, a v roce 2006 přibyla města Děčín, Frýdek-Místek, Přerov a Chomutov.³² Nejmladšími statutárními městy se ke 12. 3. 2012 staly města Prostějov a Jablonec nad Nisou přijaté zákonem č. 72/ 2012 Sb.

Rozlišujeme statutární města, která jsou územně členěná a územně nečleněná. Územně členěnými statutárními městy jsou Brno, Ostrava, Plzeň, Opava, Ústí nad Labem a Pardubice. Znamená to, že své území mohou členit na městské obvody nebo městské části, které jsou spravovány vlastními samosprávnými orgány. Jednou z možností správy města, je také to, že část svého území může statutární město členit na městské obvody nebo městské části a zbytek území je spravováno statutárním městem. Příkladem je město Liberec.³³

Zvláštní postavení má **hlavní město** České republiky **Praha**. Praha je veřejnoprávní korporací, která je zároveň obcí, krajem a statutárním městem.³⁴ Od roku 2000 má hlavní město Praha samostatnou úpravu v zákoně č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze. Tento zákon upravuje jak postavení hlavního města tak i postavení městských částí, na které se Praha člení. Zákon o obcích, ani zákon o krajích se na hlavní město Prahu nevztahují.³⁵

³⁰ V tom spočívá rozdíl mezi statutárními městy a městy, jejichž postavení obce mohou získat, splní-li kritéria pro vznik nového města dle § 3 obecního zřízení. Myslím si, že by statutární města měla mít také určitá kritéria pro vznik nového statutárního města, alespoň co se týče rozlohy města nebo počtu obyvatel.

³¹ zákon č. 313/2002 Sb., kterým se mění zák. č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení)

³² zákon č. 234/2006 Sb., kterým se mění zák. č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení)

³³ Liberec má jeden městský obvod Vratislavice nad Nisou, zbytek území města je samostatně spravováno statutárním městem.

³⁴ KOUDELKA Z. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, s. 244

³⁵ § 150 zákona č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, §95 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Vymezení Prahy jako hlavního města vyplývá přímo z Ústavy.³⁶ Taktéž podle zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, území hlavního města Prahy tvoří samostatnou územní jednotku.³⁷

³⁶ čl. 13 zákona č.1/1993 Sb., Ústava České Republiky, ve znění pozdějších předpisů zní: „*Hlavním městem České republiky je Praha.*“

³⁷ § 2 zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, ve znění pozdějších předpisů

2 Statutární město a jeho statut

Územně členěná statutární města ve své vydané obecně závazné vyhlášce stanoví rozdělení města na městské části nebo městské obvody³⁸, také působnost těchto městských částí a obvodů a samotného statutárního města. Tento zvláštní druh obecně závazné vyhlášky se nazývá statut statutárního města. Statut je základním předpisem statutárního města, v němž jsou upraveny vnitřní poměry ve věci správy města.³⁹

Statut města je označení, které dnešní zákon o obcích výslovně používá.⁴⁰ Dříve v zákoně o obcích č. 367/1990 Sb. zaveden tento termín byl⁴¹, ale novelou č. 302/1992 Sb. byl vymazán. Po této novelizaci bylo v § 3 tehdy platného zákona o obcích uvedeno, že statutární město může uspořádat své vnitřní poměry ve věcech správy města obecně závaznou vyhláškou, ale nebyl již užit termín statut.⁴² Praxe však s tímto termínem pracovala, a zřejmě i proto se stávající úprava k tomuto označení tohoto svou povahou vnitro-organizačního předpisu města vrátila.⁴³

Statut vymezuje výčet jednotlivých městských částí a obvodů, vymezuje jejich území, pravomoci orgánů města a orgánů městských částí a obvodů v rámci samostatné i přenesené působnosti.⁴⁴ Dále statut upravuje i spolupráci mezi jednotlivými orgány měst a orgány městských částí a obvodů. Ze statutu musí být známo, jaké jsou zdroje peněžních příjmů městských obvodů a částí, a jaký typ výdajů mají při plnění úkolů v samostatné a přenesené působnosti. Statut stanoví jakým způsobem má statutární město projednávat obecně závazné vyhlášky a nařízení s městskými částmi a obvody, a jak mají být tyto předpisy zveřejňovány⁴⁵. Územně členěná statutární města ve statutu stanoví způsob projednání územně plánovací dokumentace města a programu rozvoje města s městskými obvody a městskými částmi a majetek města, který se svěřuje městským obvodům a městským částem,

³⁸ Označení městský obvod a městská část je naprosto totožné. Na tom jaké označení bude statutární město používat, závisí na zastupitelstvu statutárního města.

³⁹ KOČÍ, R., *Obecní samospráva*, Praha: Leges, 2012, s. 146

⁴⁰ PRŮCHA, P., *Správní právo, obecná část*, 7. doplněné a aktualizované vydání. Brno: Masarykova univerzita, Doplněk, 2007, s. 216

⁴¹ V § 25 tohoto zákona statutární města měla přijmout „statut“, ve kterém měla stanovit zejména území jednotlivých městských částí nebo městských obvodů a úkoly orgánů statutárního města a orgánů městských částí a městských obvodů. Tento zákon ale v původním znění neurčoval formu, v jaké mělo zastupitelstvo statutárního města přijímat statut, nešlo tedy dovést, že se tak mělo dít formou obecně závazné vyhlášky. Citováno dle: KOPECKÝ M., *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva*, Wolters Kluwer, 2010, s. 113

⁴² KOPECKÝ M., *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva*, Wolters Kluwer, 2010, s. 114

⁴³ PRŮCHA, P., *Správní právo, obecná část*, 7. doplněné a aktualizované vydání. Brno: Masarykova univerzita, Doplněk, 2007, s. 216

⁴⁴ KOČÍ, R., *Obecní samospráva*, Praha: Leges, 2012, s. 147

⁴⁵ Tamtéž

a rozsah oprávnění městským obvodů a městských částí při nakládání s tímto majetkem a při výkonu s tím souvisejících práv. Dále nalezneme v této zvláštní obecně závazné vyhlášce, v jakém rozsahu jsou městské obvody a městské části oprávněny zakládat, zřizovat a rušit právnické osoby a organizační složky.⁴⁶

Co se týče **městských částí a městských obvodů**, nemají vlastní právní subjektivitu.⁴⁷ Jednají za statutární město, které je jejich zřizovatelem, ve věcech, které jim svěřil statut nebo zákon. Městský obvod nebo městská část nejsou veřejnoprávní korporací, jsou organizační jednotkou města.⁴⁸ Nemohou vydat obecně závaznou vyhlášku ani nařízení.⁴⁹ Právně závazné jednání pod záštitou města vykonávají orgány a představitelé městských obvodů a městských částí.

Jinak je to ale u hlavního města Prahy. Nejen Praha jako hlavní město, veřejnoprávní korporace s působností statutárního města a kraje má právní subjektivitu, ale rovněž její jednotlivé městské části mají částečnou právní subjektivitu.⁵⁰

Ke zřízení nebo zrušení městského obvodu nebo městské části dochází na základě rozhodnutí zastupitelstva.⁵¹ Pokud ale do 30 dnů od zveřejnění tohoto rozhodnutí nebyl podán návrh na konání místního referenda o této věci.⁵² Je-li podán takový návrh, lze zřídit nebo zrušit městský obvod nebo městskou část jen na základě souhlasného rozhodnutí místního referenda konaného na území, na němž se navrhuje zřízení nebo zrušení městského obvodu nebo městské části.⁵³

V rámci **samosprávy** lze městskou část nebo městský obvod pověřit prostřednictvím statutu schvalováním programu rozvoje městské části nebo městského obvodu⁵⁴. Mohou zřizovat své dočasné nebo trvalé městské fondy a ukládat pokuty stejně jako obce. Pro zaměstnance, kteří jsou zahrnuti do úřadu městského obvodu či městské části

⁴⁶ § 130 zákona č. 128/200 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁴⁷ KOUDELKA Z. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, s. 239

⁴⁸ § 20 zákona č. 128/200 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁴⁹ V dřívější zákonné úpravě (zák. č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení)) jim to umožněné bylo, městské obvody a městské části vystupovaly v právních vztazích svým jménem a nesly odpovědnost ze svých vztahů. Mohly vydávat obecně závazné vyhlášky. Uznal to i Ústavní soud svým náležením ze dne 17. 4. 1996, sp. zn. Pl. ÚS 40/95, ve kterém Ústavní soud dospěl k názoru, že statutární města mohou postoupit zastupitelstvům městských částí pravomoc vydávat obecně závazné vyhlášky v mezích jejich působnosti. Ústavní soud tak rozhodl v návaznosti na návrh na zrušení vyhlášky č. 1/93, o zvláštním užívání veřejného prostranství náměstí Svobody, která byla přijata Zastupitelstvem městské části Brno-střed.

⁵⁰ v zákoně č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze v § 3 je stanoveno, že městské části v rozsahu stanoveném zákonem a Statutem hlavního města Prahy vystupují v právních vztazích vlastním jménem a nesou odpovědnost z těchto vztahů vyplývající.

⁵¹ HENDRYCH D., a kol., *Správní právo, obecná část*, C. H. Beck. Praha, 8. vydání, 2012, s. 146.

⁵² § 20 zákona č. 128/200 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁵³ KOČÍ, R., *Obecní samospráva*, Praha: Leges, 2012, s. 150

⁵⁴ Tamtéž, s. 148

nebo jejich organizační složky, vykonávají městské obvody nebo městské části funkcí zaměstnavatele.

Městské obvody nebo městské části mohou rozhodovat o některých majetkoprávních úkonech. Jde zejména o převod a zastavení nemovitých věcí včetně vydání nemovitostí podle zvláštních zákonů z majetku města svěřeného městskému obvodu nebo městské části, převod a zastavení movitých věcí a práv, postoupení pohledávek, vzdání se práva a prominutí pohledávek, uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěrů nebo půjčky, o poskytnutí výpůjčky, o poskytnutí dotace, o převzetí dluhu, o převzetí ručitého závazku, o přistoupení k závazku a smlouvy o sdružení.⁵⁵ Dále mohou městské části nebo městské obvody rozhodovat o vkladech do právnických osob ať už peněžitých či nepeněžitých, majetkově se mohou podílet na podnikání jiných právnických osob, dohodnout se na splátkách, mohou sjednávat nájemní smlouvy a smlouvy o výpůjčkách a poskytovat dary fyzickým a právnickým osobám, dotace občanským sdružením a humanitárním organizacím.⁵⁶

Zvláštní pravidla však platí pro odejmutí věci, která byla statutárním městem svěřena městskému obvodu nebo městské části.⁵⁷ Takto svěřená věc může městskému obvodu nebo městské části být odebrána z důvodu, pro který lze vyvlastnit majetek podle stavebního zákona⁵⁸, nebo když s tím souhlasí městský obvod nebo městská část. Také ji lze odejmout v případě, že městský obvod nebo městská část při nakládání s touto svěřenou věcí porušuje právní předpisy a neodstraní tyto nedostatky ve lhůtě stanovené statutárním městem.⁵⁹ O těchto uvedených případech odejmutí svěřené věci městskému obvodu nebo městské části rozhoduje zastupitelstvo statutárního města.

V rámci samostatné působnosti může zastupitelstvo městské části nebo městského obvodu podat komunální ústavní stížnost Ústavnímu soudu proti nezákonnému zásahu státu do územní samosprávy svěřené statutem městské části.⁶⁰

Městský obvod a městská část územně členěného statutárního města disponují možností mít svůj **znak i vlajku**. Toto právo je zakotveno v zákoně o obcích.⁶¹ Přidělit znak

⁵⁵ § 133 zákona č. 128/200 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁵⁶ Tamtéž

⁵⁷ KOČÍ, R., *Obecní samospráva*, Praha: Leges, 2012, s. 148

⁵⁸ např. zřízení veřejně prospěšné stavby dopravní a technické infrastruktury, včetně plochy nezbytné k zajištění její výstavby a řádného užívání pro stanovený účel, asanace území, další účely, pro které lze majetek vyvlastnit viz § 170 stavebního zákona

⁵⁹ KOČÍ, R., *Obecní samospráva*, Praha: Leges, 2012, s. 149

⁶⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 5. 4. 2000 č. 107/2000 Sb. (ASPI), ve věci návrhu městského obvodu Ústí nad Labem-Neštětice na rušení části zákona o obcích. Ústavní soud zde uznal právo městské části na postavení účastníka vedle dalšího účastníka statutárního města Ústí nad Labem. Citováno dle: KOUDELKA, Z. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, s. 240

a vlajku po podání žádosti může předseda Poslanecké sněmovny městské části nebo obvodu, které ještě nemají znak a vlajku. Taktéž na žádost může předseda Poslanecké sněmovny změnit přidělený znak a vlajku. Rozhodnout ve výše uvedených záležitostech předseda Poslanecké sněmovny může až po vyjádření příslušného statutárního města. To, nakolik předseda Poslanecké sněmovny takové vyjádření zohlední, je výlučně věcí jeho posouzení.⁶²

Orgány městských obvodů a městských částí vykonávají **přenesenou působnost**, kterou podle zvláštních zákonů vykonávají orgány obcí.⁶³ Statutem mohou být určeny některé městské obvody a městské části, jejichž orgány budou vykonávat přenesenou působnost. Tuto působnost lze vykonávat úplně či zčásti a byla svěřena zvláštními zákony pověřeným obecním úřadům popřípadě obecním úřadům obcí s rozšířenou působností.⁶⁴

Statutární město může svým statutem určit, že určité městské části nebo městské obvody vykonávají některé činnosti v přenesené působnosti i pro určité jiné městské části nebo obvody nebo je bude vykonávat magistrát.⁶⁵ Statut to však může určit, jen je-li to účelné a městský obvod nebo městská část, jejichž pravomoci mají být tímto způsobem převedeny, s tím souhlasí.⁶⁶

Městský obvod a městská část se stávají při výkonu přenesené působnosti správními obvody a jsou tedy povinny tuto působnost zabezpečit. Zabezpečit ji lze i díky získanému příspěvku z rozpočtu statutárního města.⁶⁷

⁶¹ Právní úprava přiznává toto právo v § 34a zákona o obcích městským obvodům a městským částem územně členěných statutárních měst.

⁶² KOUDELKA Z., a kol., *Zákon o obcích (obecní zřízení) komentář*, Praha: Linde, 4. vydání, 2009, s. 466

⁶³ § 139 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁶⁴ KOČÍ, R., *Obecní samospráva*, Praha: Leges, 2012, s. 151

⁶⁵ KOUDELKA, Z. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, s. 241

⁶⁶ KOČÍ, R., *Obecní samospráva*, Praha: Leges, 2012, s. 151

⁶⁷ Tamtéž

3 Orgány statutárních měst, orgány městských částí a městských obvodů

3.1 Orgány statutárních měst

Statutární město je samostatně spravováno zastupitelstvem města, dalšími orgány statutárního města jsou rada města, primátor, magistrát a zvláštní orgány města.⁶⁸ Označení primátor a magistrát je specifickým znakem statutárních měst oproti označení starosta a městský úřad u běžných měst a obcí. Dále je zde funkce náměstka primátora, který plní funkci místostarosty.

Písemnosti, které orgány statutárního města vydávají v samostatné působnosti, se v záhlaví označují slovy „statutární město“, tato písemnost obsahuje také název města a orgánu, který ji vyhotovil. Jsou-li písemnosti vydány v přenesené působnosti⁶⁹, písemnosti nesou označení „Magistrát města“.

Co se týče **zastupitelstva statutárního města**, statutární města ve svých statutech odkazují na ustanovení o zastupitelstvu obce v zákoně o obcích. Těmito ustanoveními se zastupitelstvo statutárního města řídí.

Mandát člena zastupitelstva vzniká zvolením v komunálních volbách. Počet členů se stanoví dle počtu obyvatel, v zákoně o obcích je stanoveno rozmezí počtů členů. Minimální počet členů zastupitelstva je 5 členů, nejvíce může být až 55 členů.

Pravomoci zastupitelstva jsou vymezeny v zákoně o obcích. Ve věcech samostatné působnosti je zastupitelstvu města vyhrazeno zejména schvalovat program rozvoje města, schvalovat rozpočet a závěrečný účet města, zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy, zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky města, schvalovat jejich zřizovací listiny, rozhodovat o založení nebo rušení právnických osob, schvalovat jejich zakladatelské listiny, společenské smlouvy, zakládací smlouvy a stanovy a rozhodovat o účasti v již založených právnických osobách.⁷⁰ Dále může zastupitelstvo delegovat zástupce města, rozhodovat o vyhlášení místního referenda, navrhnout změny katastrálních území uvnitř města, schvalovat dohody o změně hranic města, určovat funkce, pro které budou členové zastupitelstva města uvolněni, volit z řad členů zastupitelstva města primátora, náměstky a další členy rady města (radní) a odvolávat je z funkce, stanovit počet členů rady města, jakož i počet dlouhodobě

⁶⁸ § 5 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁶⁹ Výjimkou jsou nařízení statutárního města, která nesou označení „Nařízení statutárního města“

⁷⁰ § 84 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

uvolněných členů tohoto zastupitelstva.⁷¹

Zastupitelstvo má právo v rámci samostatné působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky.⁷² Oblast povinností, které může obecně závaznými vyhláškami regulovat, jsou uvedeny v § 10 zákona o obcích. Při vydávání obecně závazných vyhlášek zastupitelstvo nesmí překročit rámec zákonného zmocnění a vyhlášky musí vydávat v mezích vymezené věcné působnosti. Soulad obecně závazných vyhlášek se zákonem kontroluje Ministerstvo vnitra. Ne vždy se statutární města drží oblastí, které regulovat mohou. Příkladem bych uvedla nález Ústavního soudu ze dne 31. 1. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 19/11, kdy statutární město Liberec vydalo obecně závaznou vyhlášku č. 3/2009, o veřejném pořádku a v ustanovení čl. VII upravovalo oblast, v níž mu zákon neumožňuje vykonávat samostatnou působnost.⁷³ Ústavní soud proto tohle ustanovení zrušil.

Zastupitelstvo rozhoduje i o některých majetkoprávních úkonech, které jsou taktéž uvedeny v zákoně o obcích.

V rámci přenesené působnosti jedná zastupitelstvo jen, když je to stanoveno statutem nebo na základě zákona.

Zasedání zastupitelstva se koná dle potřeby, minimálně však jedenkrát za tři měsíce.⁷⁴ Jednání zastupitelstva se řídí jednacím řádem, který si vydá zastupitelstvo.

Zastupitelstvo má ze zákona možnost zřizovat a zrušovat **výbory** jako své poradní a iniciativní orgány⁷⁵. Vždy se zřizují finanční a kontrolní výbor, jiné výbory zřizují podle své potřeby. Zastupitelstvo volí předsedy výborů a další členy a také je může z této funkce odvolat.⁷⁶ Výbory musí mít lichý počet členů, a členové jsou přednostně občané daného města a předsedou výboru je vždy člen zastupitelstva.⁷⁷

Výbory plní úkoly, které jim svěřilo zastupitelstvo, jsou mu ze své činnosti zodpovědní.⁷⁸

Kontrolní a finanční výbory musí být nejméně tříčlenné. Finanční výbor provádí kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky města, kontrolní výbor kontroluje,

⁷¹ Tamtéž, další pravomoci viz § 84 odst. 2

⁷² § 84 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁷³ Jednalo se o zákaz nabízení a prodeje výrobků (nebo poskytování služeb) formou pochůzkového prodeje v městské památkové zóně.

⁷⁴ § 92 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁷⁵ Tamtéž § 117

⁷⁶ Tamtéž § 84

⁷⁷ Tamtéž §117 a §118

⁷⁸ Tamtéž

jestli jsou plněna usnesení zastupitelstva a rady a zda jsou dodržovány právní předpisy jinými výbory a magistrátem na úseku samostatné působnosti.⁷⁹

Rada statutárního města je výkonným orgánem města v samostatné působnosti. V zákoně o obcích je stanovena její působnost. Přenesenou působnost může vykonávat, stanoví-li to zákon.

Rada se skládá z primátora, náměstka či náměstků primátora a dalších radních. Rada města odpovídá za svou činnost zastupitelstvu statutárního města. Rada se schází ke svým schůzím podle potřeby, její schůze jsou neveřejné.⁸⁰ Jednání Rady města upravuje jednací řád, který rada vydá.

Rada města má možnost zřídit jako své poradní a iniciativní orgány **komise**⁸¹. Komise jsou této radě ze své činnosti odpovědny a předkládají jí své náměty a stanoviska.⁸²

Jestliže je komisi svěřen výkon přenesené působnosti podle § 103 odst. 4 písm. c) zákona o obcích, stává se tak výkonným orgánem, a jejím předsedou může být jen osoba, která prokázala zvláštní odbornou způsobilost v oblasti komisi svěřené přenesené působnosti, při výkonu této působnosti je komise odpovědná primátorovi.⁸³

Primátor zastupuje statutární město navenek. Je volen zastupitelstvem města, a také mu odpovídá za výkon své funkce. Plní úkoly, které jsou uvedeny v zákoně o obcích nebo jsou stanoveny zvláštními zákony. Primátor je zastupován náměstkem nebo náměstký primátora.⁸⁴ Spolu s náměstkem podepisuje primátor právní předpisy statutárního města. Primátor svolává a řídí zasedání zastupitelstva a rady města.

Magistrát statutárního města tvoří primátor, náměstci primátora, tajemník magistrátu a další zaměstnanci města zařazení do magistrátu. Magistrát řídí primátor. Činnost a postavení magistrátu jsou upraveny v zákoně o obcích a v dalších právních předpisech. Magistrát plní úkoly obecního úřadu obce s rozšířenou působností na území celého města.

Magistrát se člení na odbory, ty se dále mohou členit na oddělení.⁸⁵ Odbory mohou být členěny do vnitřních úřadů, v čele stojí ředitel vnitřního úřadu, má postavení vedoucího odboru. Takto se odbory mohou členit z důvodu zajištění účelné dělby práce na magistrátu.

⁷⁹ Tamtéž § 119

⁸⁰ Tamtéž § 101

⁸¹ Tamtéž § 122

⁸² Tamtéž

⁸³ Tamtéž

⁸⁴ Zda bude ve městě více náměstků, určí zastupitelstvo. V případě, že je náměstků více, zastupitelstvo určí, který z nich bude zastupovat primátora v jeho nepřítomnosti nebo v případě kdy primátor nevykonává svou funkci.

⁸⁵ Například Magistrát města Olomouce se člení na 18 odborů a tyto odbory mají 73 oddělení.

Vedoucí pracovníci odborů magistrátu organizují porady s vedoucími pracovníky odborů úřadů městských částí a městských obvodů, aby tak zajistili jednotnou správu města.

Magistrát provádí dozor vůči orgánům městské části a městského obvodu na místo Ministerstva vnitra i krajského úřadu.⁸⁶ Magistrát dozírá nad vydáváním a obsahem usnesení, rozhodnutí a jiných opatření orgánů městských částí a městských obvodů. Magistrát rozhoduje o pozastavení výkonu vadných opatření městské části a městského obvodu v samostatné působnosti a vyzve je k nápravě ve lhůtě tří měsíců.⁸⁷ Jedná-li se o oblast přenesené působnosti, má magistrát právo zrušit vadné opatření i bez předchozí výzvy k nápravě.

Zaměstnanec statutárního města zařazený do magistrátu je tajemník města. Je jmenován a odvoláván primátorem, avšak je k tomu potřeba souhlasu ředitele krajského úřadu. Za svou činnost odpovídá tajemník primátorovi, ať už jedná v rámci samostatné či přenesené působnosti. Tajemník organizuje činnost magistrátu. Pro zaměstnance zařazené do magistrátu města vykonává tajemník magistrátu funkci zaměstnavatele, podle zvláštních předpisů jim také stanovuje výši platu.⁸⁸ Tajemník plní úkoly uložené mu zastupitelstvem města, radou města nebo primátorem.⁸⁹ Tajemník se může zúčastnit zasedání zastupitelstva města nebo rady města, a má vždy jen poradní hlas.

3.2 Orgány městských částí a městských obvodů

Každá městská část a každý městský obvod mají své samosprávné orgány. Označování orgánů městských částí a městských obvodů přirozeně přichází v úvahu jen u městských částí či městských obvodů jako organizačních jednotek územně členěného statutárního města.⁹⁰ Specifika označení orgánů na této úrovni se promítají do značení zastupitelstva, rady a úřadu a to vždy s dodatkem „městské části“ či „městského obvodu“.⁹¹

Městská část a městský obvod mají orgány shodné jako v obci, jsou jimi zastupitelstvo, rada, starosta, úřad městské části nebo městského obvodu, a jiné orgány, stanoví-li tak zvláštní zákon. Působnost a pravomoc se vztahuje vždy jen na území, vymezené statutem toho kterého územně členěného statutárního města, a rozsah této působnosti a

⁸⁶ KOUDELKA, Z. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, s. 242

⁸⁷ Tamtéž

⁸⁸ § 110 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁸⁹ Tamtéž

⁹⁰ PRŮCHA, P., *Správní právo, obecná část*, 7. doplněné a aktualizované vydání. Brno: Masarykova univerzita, Doplněk, 2007, s. 216

⁹¹ Tamtéž

pravomoci, včetně jejího výkonu, je také limitován vedle zákonné úpravy vždy příslušným statutem.⁹²

Všechny písemnosti vyhotovené orgánem městské části nebo orgánem městského obvodu v samostatné působnosti se v záhlaví uvádějí slovy „městská část“ nebo „městský obvod“ a názvem městské části nebo městského obvodu a názvem orgánu, který písemnost vyhotovil.⁹³ Písemnosti vyhotovené v přenesené působnosti se v záhlaví označují slovy „Úřad městského obvodu“ nebo „Úřad městské části“ a taktéž s uvedeným názvem městského obvodu nebo městské části, a názvem orgánu, který ji vyhotovil.⁹⁴

Zastupitelstvo městské části/městského obvodu je orgán městské části/městského obvodu v samostatné působnosti. Skládá se z členů zastupitelstva zvolených v dané městské části/městském obvodu. Je voleno v přímých volbách podle pravidel upravených v zákoně o volbách do zastupitelstev v obcích.⁹⁵ Volit mohou občané, kteří splňují podmínky pro volby do zastupitelstva města a jsou v den voleb přihlášení k trvalému pobytu v této městské části nebo v městském obvodu.⁹⁶

Pravomoci zastupitelstva městské části/městského obvodu jsou vyhrazeny statutem, použijí se také ustanovení zákona o obcích, ve kterém je upraveno zastupitelstvo obce. Prošla jsem statuty všech územně členěných statutárních měst a pravomoci jsou vymezeny vesměs stejně, vždy je uvedeno, že své pravomoci vykonávají v souladu se zákonem o obcích a vydaným statutem statutárního města. Ve všech statutech je také uvedeno, že tato zastupitelstva nemají dovoleno vykonávat přenesenou působnost. Některé vybrané pravomoci uvádím níže.

Zastupitelstvo zejména volí starostu a místostarostu, určuje dělbu působnosti mezi nimi, určuje počet členů rady městské části/městského obvodu a určuje funkce, pro které budou členové zastupitelstva městské části/městského obvodu uvolněni.⁹⁷ Dále zřizuje organizační složky obvodu nebo části za účelem plnění úkolů v samostatné působnosti.⁹⁸ Zastupitelstvo schvaluje rozpočet městské části nebo městského obvodu a jejich závěrečný účet, a vyjadřuje se k návrhu rozpočtu města a jeho závěrečnému účtu.⁹⁹

⁹² Tamtéž

⁹³ KOČÍ, R., *Obecní samospráva*, Praha: Leges, 2012, s. 151

⁹⁴ Tamtéž

⁹⁵ KOPECKÝ M., *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva*, Wolters Kluwer, 2010, s. 116

⁹⁶ Tamtéž

⁹⁷ čl. 11 obecně závazné vyhlášky statutárního města Brna č. 20/2001 Statut města Brna, čl. 15 obecně závazné vyhlášky č. 12/2006, Statut města Pardubic

⁹⁸ § 23 a § 24 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁹ čl. 4 obecně závazné vyhlášky statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města

Zastupitelstvo městské části/městského obvodu má stejně jako zastupitelstvo města možnost zřizovat **výbory**. Vedle finančního a kontrolního výboru, se v městské části nebo v městském obvodu zřizuje osadní výbor.

Osadní výbor je nejméně tříčlenný, celkový počet členů určuje zastupitelstvo a tvoří ho občané té dané městské části nebo městského obvodu, kteří jsou zde přihlášení k trvalému pobytu a, pro který je zřízen.¹⁰⁰ Osadní výbor má právo překládat zastupitelstvu, radě a výborům návrhy týkajících se rozvoje městské části/městského obvodu a jejich rozpočtu, k návrhům rozhodnutí které se jich týkají, se může osadní výbor vyjadřovat, a může se také vyjadřovat k připomínkám a podnětům předkládanými občany městské části/městského obvodu, kteří jsou zde hlášeni k trvalému pobytu, orgánům městské části/městského obvodu.¹⁰¹

Rada městské části/městského obvodu je výkonným orgánem městské části/městského obvodu v samostatné působnosti. Tuto radu tvoří starosta, místopředseda nebo místopředsedové a další radní. Nevolí se v těch částech a obvodech, kde zastupitelstvo městské části/městského obvodu má méně než 15 členů.¹⁰²

Postavení, pravomoc, působnost rad městských částí a městských obvodů jsou upraveny statutem statutárního města, použijí se ustanovení zákona o obcích, které se vztahují na radu obce.

Jednání rady jsou neveřejná, podrobnosti při jednání stanoví vedle statutu a zákona o obcích jednací řád.¹⁰³

Starosta zastupuje městskou část/městský obvod navenek. Je volen zastupitelstvem městské části/městského obvodu a je mu odpovědný ze své činnosti. Starosta řídí zasedání zastupitelstva a rady, svolává jejich jednání a podepisuje jejich usnesení.¹⁰⁴

Starosta plní úkoly starosty obce, ve věcech, které mu svěřil statut, nebo i jiné předpisy a zákon o obcích.¹⁰⁵ Například starosta může pozastavit výkon usnesení rady městské části/městského obvodu v otázkách samostatné působnosti, když si myslí, že je nesprávné a poté ho předá k projednání zastupitelstvu městské části/městského obvodu.

¹⁰⁰ § 120 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších právních předpisů

¹⁰¹ Tamtéž § 121

¹⁰² čl. 12 obecně závazné vyhlášky statutárního města Brna č. 20/2001, Statut města Brna,

¹⁰³ čl. 16 obecně závazné vyhlášky č. 12/2006, Statut města Pardubic

¹⁰⁴ čl. 8 obecně závazné vyhlášky statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města

¹⁰⁵ K pravomocem, které má starosta městské části nebo městského obvodu bych uvedla Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 5. 2005, sp. zn. 20 Cdo 1393/2004, ve kterém Nejvyšší soud vyslovil souhlas starostovi městské části či městského obvodu, k udělení plné moci advokátovi k zastupování statutárního města v soudním řízení týkající se majetku ve správě městské části či městského obvodu-umožňuje-li to statut města-bez nutnosti dalšího zmocnění primátorem.

Starosta městské části/městského obvodu má jednoho nebo více místostarostů. Starosta stojí v čele úřadu městské části/městského obvodu.

Vedle starosty tvoří **úřad městské části/městského obvodu** místostarosta, tajemník, a další zaměstnanci města zařazení do úřadu městské části/městského obvodu. Postavení a činnost úřadu se řídí zákonem o obcích ustanoveními, které se vztahují na úřad a magistrát, jednotlivými statuty a také vnitřními předpisy dané městské části nebo městského obvodu.¹⁰⁶

Úřad v samostatné působnosti plní úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo nebo rada, pomáhá také výborům zastupitelstva a komisím rady při jejich činnostech.¹⁰⁷ Úřad vykonává ve věcech přenesené působnosti státní správu, kterou podle zvláštních zákonů vykonávají obce, nebo mu byla svěřena statutem.¹⁰⁸

Úřad se stejně jako magistrát člení na odbory, v jejichž čele stojí vedoucí odboru, tyto odbory se dále mohou členit na oddělení. Organizační řád a dělbu působnosti mezi jednotlivými odbory stanoví rada městské části/městského obvodu na návrh tajemníka.¹⁰⁹

Funkce tajemníka úřadu městské části či úřadu městského obvodu se zřizuje jen z důvodů, které jsou stanovené v zákoně o obcích.¹¹⁰ Tam kde by funkce tajemníka zřízena nebyla, plní jeho úkoly starosta. Působí-li tajemník v městském obvodu nebo v městské části, je jmenován a odvoláván starostou, musí mít k tomu však souhlas tajemníka magistrátu.

¹⁰⁶ čl. 14 obecně závazné vyhlášky statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města, čl. 18 obecně závazné vyhlášky č. 12/2006, Statut města Pardubic,

¹⁰⁷ Tamtéž

¹⁰⁸ čl. 16 obecně závazné vyhlášky č. 7/2011 Statut města Liberec

¹⁰⁹ čl. 14 obecně závazné vyhlášky statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města

¹¹⁰ Zřizuje se v městských částech a městských obvodech, jejichž orgánům je zcela nebo zčásti svěřena přenesená působnost, kterou podle zvláštních zákonů vykonávají pověřené obecní úřady, popřípadě některá přenesená působnost, kterou podle zvláštních zákonů vykonávají obecní úřady obce s rozšířenou působností. Citace dle § 140 zákona č.128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

4 Statutární město Ostrava

Ostrava je statutární město, které leží na moravskoslezském pomezí, na severovýchodě republiky. Toto město má téměř 300 000 obyvatel a je třetím největším městem České republiky. Ostrava je krajským městem Moravskoslezského kraje. Statutárním městem je Ostrava dle zákona o obcích.¹¹¹

První písemnou zmínku o Ostravě¹¹² nalézáme v listině olomouckého biskupa Bruna ze Schauenburku z 29. 11. 1267¹¹³. Mezi léty 1267-1279 dostala Ostrava statut města.

Město bylo založeno německými kolonisty na místě, kde sídlila starší slovanská osada v blízkosti brodu přes řeku Ostravici, na obchodní stezce z Opavy do Těšína a Krakova.¹¹⁴ Jméno města Ostrava pochází z názvu řeky, která tehdy byla zvaná Ostrá.¹¹⁵

Město Ostrava bylo konstituováno jako územně členěné statutární město.¹¹⁶ V roce 1990 Národní výbor města Ostravy rozhodl, že Ostrava bude dělena na 22 obvodů.¹¹⁷ V lednu 1994 přibyl k městským obvodům nejmladší obvod Plesná. Území statutárního města Ostrava se tedy člení na 23 městských obvodů. Mapa městských obvodů statutárního města Ostrava je součástí přílohy č. 2. Území statutárního města Ostrava a jeho městských obvodů je vymezeno Statutem města Ostravy.

Ve **Statutu města Ostravy** je stanoveno rozdělení kompetencí mezi samotným městem a městskými obvody. Statut města Ostravy je obecně závazná vyhláška č. 11/2000 vydána Zastupitelstvem města Ostravy. Statut nabyl účinnosti 1. 1. 2001.¹¹⁸

Statut tvoří 37 článků a má tři přílohy. Příloha č. 1 se týká označování písemností vyhotovených orgány města a orgány městských obvodů. V příloze č. 2 se vymezují městské obvody, které vykonávají přenesenou působnost pro určené městské obvody. Příloha č. 3 stanovuje vybrané městské obvody plnící další úkoly dle zákona o požární ochraně.

¹¹¹ čl. 1 obecně závazné vyhlášky č. 11/2000, Statut města Ostravy, ve znění pozdějších předpisů a doplňků

¹¹² dnešní Moravská Ostrava (jeden z městských obvodů statutárního města Ostrava)

¹¹³ Historie-Ostrava [online]. ostrava.cz, 21. 1. 2013 [cit. 21. 1. 2013] dostupné na www.ostrava.cz/cs/o-meste/historie-mesta

¹¹⁴ Tamtéž

¹¹⁵ Dnes zvaná řeka Ostravice, která rozděluje Ostravu na moravskou a slezskou část.

¹¹⁶ Historie města-Ostrava [online], ostrava.cz, 21. 1. 2013 [cit. 21. 1. 2013] dostupné na <http://www.ostrava.cz/cs/o-meste/historie-mesta>

¹¹⁷ Ostravské městské obvody [online], eostrava.cz, 6. 2. 2013 [cit. 6. 2. 2013] dostupné na <http://www.eostrava.cz/ostravske-mestske-obvody/>

¹¹⁸ čl. 37 obecně závazné vyhlášky č. 11/2000, Statut města Ostravy, ve znění pozdějších předpisů a doplňků

Své vnitřní poměry si statutární město Ostrava upravuje ve Statutu. Statut svěřuje městským obvodům působnost, kterou vykonávají. Statut dále upravuje oblasti, které jsou shodné jako u ostatních statutárních měst.¹¹⁹

Postavení a působnost města jsou vymezeny v zákoně o obcích. Tento zákon také stanovuje, že je Ostrava veřejnoprávní korporací. Má postavení obce s rozšířenou působností, kterou vykonává pro města Klimkovice, Šenov, Vratimov a obce Čavisov, Dolní Lhota, Horní Lhota, Stará Ves nad Ondřejnicí, Zbyslavice, Olbramice, Vřesina, Václavovice a Velká Polom.¹²⁰ Tyto města tvoří společně s Ostravou jeden správní obvod.

Řízení statutárního města Ostrava má dvoustupňovou úroveň. V prvním stupni jsou **orgány statutárního města** a v druhém stupni **orgány městských obvodů**. Orgány města jsou Zastupitelstvo města Ostravy, Rada města Ostravy, primátor, Magistrát města Ostravy, Městská policie Ostrava a zvláštní orgány města. Orgány městských obvodů jsou zastupitelstva městských obvodů, rady městských obvodů, starostové městských obvodů, úřady městských obvodů a zvláštní orgány městských obvodů.¹²¹ Jak již bylo výše uvedeno, dělbu kompetencí mezi těmito orgány vymezuje Statut města Ostravy.

V rámci samostatné působnosti rozhodují výhradně volené samosprávné orgány města a orgány městských obvodů. Ve věcech přenesené působnosti při výkonu státní správy rozhodují úředníci magistrátu nebo úřadu městského obvodu, kteří však musí mít složenou zkoušku zvláštní odborné způsobilosti. V rámci přenesené působnosti statutární město Ostrava odpovídá za výkon státní správy v činnostech, jejichž rozsah je vymezen zvláštními zákony.¹²² Jedná se zejména o oblast zdravotnictví, školství, sociální péče, územního plánování, agendy stavebního úřadu, matričního úřadu, živnostenského úřadu, orgánu silničně-správního, vodohospodářského, ochrany životního prostředí a další.¹²³

Zastupitelstvo města Ostravy, zastupitelstva městských obvodů

Zastupitelstvo města rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti města, které jsou mu vyhrazeny nebo které si vyhradí, a ve věcech patřících do přenesené působnosti města tehdy, stanoví-li tak zákon o obcích nebo zvláštní zákon, mimo pravomoci vyhrazené statutem zastupitelstvu městského obvodu.¹²⁴

¹¹⁹ viz kapitola 2 Statutární město a jeho statut

¹²⁰ Město a jeho orgány-Ostrava [online] ostrava.cz, 21. 1. 2013 [cit. 21. 1.2013], dostupné na <http://www.ostrava.cz/cs/urad/mesto-a-jeho-organy>

¹²¹ Čl. 6 obecně závazné vyhlášky č. 11/2000, Statut města Ostravy, ve znění pozdějších předpisů a doplňků

¹²² Město a jeho orgány-Ostrava [online] ostrava.cz, 21. 1. 2013 [cit. 21. 1.2013], dostupné na <http://www.ostrava.cz/cs/urad/mesto-a-jeho-organy>

¹²³ Tamtéž

¹²⁴ čl. 5 obecně závazné vyhlášky č. 11/2000, Statut města Ostrava, ve znění pozdějších předpisů a doplňků

Zastupitelstvu městského obvodu není svěřen výkon přenesené působnosti.¹²⁵

Zastupitelstvo města Ostravy má v současnosti 55 členů, kteří byli zvoleni občany na čtyřleté funkční období.¹²⁶ Zastupitelstva městských obvodů mají nejméně 9 a nejvíce 45 členů.¹²⁷

Zasedání zastupitelstva města se koná dle schváleného jednacího řádu. Poslední zasedání zastupitelstva města Ostravy se konalo v tomto roce v březnu, další je naplánováno na duben a červen. Konají se pravidelně a tím splňují podmínku obsaženou v zákoně o obcích, kde stojí, že zastupitelstvo se musí scházet nejméně jednou za tři měsíce.

Zastupitelstvo města i zastupitelstva městských obvodů zřizují výbory jako své poradní a iniciativní orgány. Kontrolní a finanční výbory jsou zřízeny vždy. Zda budou zřízeny další výbory, rozhodne zastupitelstvo města, které taktéž stanovují jejich úkoly a náplň práce. Ze svých činností výbory odpovídají zastupitelstvu. Statutární město Ostrava má čtyři výbory-finanční, kontrolní, statutový výbor a výbor pro udělování čestného občanství a cen města. Městské obvody statutárního města Ostravy mají vždy jen finanční a kontrolní výbor.

Rada města Ostravy, rady městských obvodů

Do působnosti Rady města Ostravy patří zejména zabezpečování hospodaření města podle schváleného rozpočtu, plnění úkolů zakladatele nebo zřizovatele vůči právnickým osobám založeným nebo zřízeným zastupitelstvem města, plnění funkce valné hromady u společností, v nichž je město jediným akcionářem nebo společníkem, zřizování komisí a řízení jejich činností, rozhodování o organizační struktuře magistrátu, zřizování jednotlivých odborů, jmenování vedoucích odborů, stanovení pravidel pro přijímání a vyřizování peticí a stížností, vydávání nařízení města, uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce.¹²⁸

Rada města Ostravy je tvořena primátorem, náměstkou primátora a radními, kteří byli zvoleni zastupitelstvem města. Dohromady má Rada města Ostravy 11 členů.

Schůze rady města nejsou přístupné veřejnosti. Schůze se účastní tajemník a vedoucí odboru legislativního a právního magistrátu, tito účastníci mají poradní hlas. Dále se mohou účastnit schůze rady vedoucí odboru kancelář primátora, zástupce odboru kancelář primátora a vedoucí oddělení organizačního odboru legislativního a právního, popřípadě jeho zástupce a také dvě zapisovatelky. Schůze se podle jednacího řádu rady města konají jednou týdně,

¹²⁵ Tamtéž, čl. 6

¹²⁶ Poslední volby do zastupitelstva města se konaly v říjnu 2010

¹²⁷ Městský obvod Hošťálkovice a městský obvod Nová Ves mají 9 členů ve svém zastupitelstvu. Městský obvod Ostrava-Jih a městský obvod Poruba mají v zastupitelstvu 45 členů.

¹²⁸ Rada města-Ostrava, [online] ostrava.cz, 23. 1. 2013 [cit. 23. 1. 2013], dostupné na <http://www.ostrava.cz/cs/urad/mesto-a-jeho-organy/rada-mesta>

pokud tedy rada nestanoví jinak. Pokud je to potřeba, mohou se konat i mimořádné schůze rady města, zejména se konají však k projednávání závažných otázek.

Rada města může zřídit komise jako své poradní a iniciativní orgány.¹²⁹ Rada města Ostravy má v současnosti 16 komisí.¹³⁰ Vedle komisí rada města vytváří odborné pracovní skupiny, pracovní skupiny a projektové týmy rady města.¹³¹

Co se týče rad městských obvodů, nejsou zřízeny ve čtyřech městských obvodech, zde plní jejich funkci zastupitelstvo městského obvodu. Rada městského obvodu vykonává pravomoci v rámci samostatné působnosti, které jí byly svěřeny statutem a v rozsahu stanoveném zákonem o obcích.¹³² Výkon přenesené působnosti radě městského obvodu není svěřen, zatímco Rada města Ostravy vykonává přenesenou působnost, stanoví-li tak zákon.¹³³

Primátor města Ostravy a starostové městských obvodů

Primátor statutárního města Ostrava zastupuje město navenek, má právo užívat primátorských insignií a závěsného odznaku se státním znakem České republiky.¹³⁴

V čele statutárního města Ostrava stojí primátor Petr Kajnar. Byl zvolen Zastupitelstvem města Ostravy v roce 2010, je to již jeho druhé volební období v této funkci. Plní úkoly, které mu vyplývají ze zákona o obcích a jiných předpisů.

Primátor svolává a zpravidla i řídí zasedání zastupitelstva města a schůze rady města. Ze své činnosti v oblasti samostatné působnosti je odpovědný Zastupitelstvu města Ostravy.¹³⁵

Primátora v jeho nepřítomnosti zastupují náměstci primátora. Primátor města Ostravy má šest náměstků. Který z nich bude primátora zastupovat v jednotlivých případech, určí zastupitelstvo města.

Starosta je volen v každém městském obvodu jejich jednotlivými zastupitelstvy městských obvodů. Starosta plní úkoly stanovené zákonem o obcích a jinými předpisy.¹³⁶

Starosta zřizuje zvláštní orgány pro výkon přenesené působnosti v případech stanovených zvláštními zákony, jmenuje a odvolává jejich členy.¹³⁷ Starosta má odpovědnost

¹²⁹ Čl. 5 obecně závazné vyhlášky č. 11/2000, Statut města Ostrava, ve znění pozdějších předpisů a doplňků

¹³⁰ Například Komise kultury, Komise zdravotnictví, Komise životního prostředí, Komise pro podporu vrcholového sportu, Komise pro handicapované děti a mládež atd.

¹³¹ Jsou jimi např. odborná pracovní skupina rady města pro „Program regenerace městských památkových zón v Ostravě“, Pracovní skupina „Prevence kriminality na místní úrovni“, Projektový tým „Doprovodné stavby Karolína“ aj.

¹³² Výčet pravomoci viz čl. 6 obecně závazné vyhlášky č. 11/2000, Statut města Ostrava, ve znění pozdějších předpisů a doplňků

¹³³ čl. 6 obecně závazné vyhlášky č. 11/2000, Statut města Ostrava, ve znění pozdějších předpisů a doplňků

¹³⁴ Primátor-Ostrava, [online] ostrava.cz, 23. 1. 2013 [cit. 23. 1. 2013], dostupné na <http://www.ostrava.cz/cs/urad/mesto-a-jeho-organy/primator>

¹³⁵ Tamtéž

¹³⁶ čl. 6 obecně závazné vyhlášky č. 11/2000, Statut města Ostrava, ve znění pozdějších předpisů a doplňků

za zavedení, organizování, řízení a zajištění přiměřenosti a účinnosti finanční kontroly. Odpovídá také za vyhotovení roční zprávy o výsledcích finančních kontrol orgánů samosprávy městského obvodu a její předložení v předepsaném rozsahu a v určeném termínu primátorovi.¹³⁸

Magistrát, úřad městského obvodu

Magistrát statutárního města Ostrava tvoří primátor, náměstci primátora, tajemník magistrátu a zaměstnanci města zařazení do magistrátu.¹³⁹ Těmito zaměstnanci jsou úředníci a ostatní zaměstnanci. Úředníkem je zaměstnanec města, zařazený do magistrátu, podílející se na výkonu správních činností, kterými se rozumí plnění úkolů v samostatné nebo přenesené působnosti města podle zvláštních předpisů.¹⁴⁰ Tajemník magistrátu je odpovědný za plnění úkolů magistrátu v samostatné působnosti i přenesené působnosti, řídí a kontroluje činnost zaměstnanců, plní úkoly zaměstnavatele podle zvláštních předpisů a úkoly uvedené v § 110 zákona o obcích.¹⁴¹

Jak již bylo uvedeno,¹⁴² magistrát se člení na odbory. Tyto odbory zřídila rada města pro jednotlivé úseky činnosti. Postavení odboru magistrátu města mají i některé odborné útvary, které nenesou přímo název odbor, jedná se o útvary, archívy a úřady. Odbory zajišťují prostřednictvím vedoucích odborů svěřené úkoly na úseku státní správy a samosprávy.¹⁴³ Odbory se mohou dále členit na oddělení, o jejichž zřízení, zrušení, jakož i o změnách názvů rozhoduje rada města.¹⁴⁴

Magistrát města Ostrava se člení na 21 odborů. Jedním z nich je i odbor kanceláře primátora. Tento odbor zajišťuje plnění všech úkolů souvisejících s výkonem funkce primátora, jeho náměstků a tajemníka magistrátu, organizuje veškerou propagační a prezentační činnost statutárního města Ostravy, a to jak v rámci města, republiky, tak i v oblasti vnějších vztahů a zahraničních styků.¹⁴⁵ Kancelář primátora se člení na oddělení, jsou jimi oddělení prezentace a vztahů k veřejnosti, oddělení vnějších a zahraničních vztahů a oddělení krizového řízení. Dalšími odbory magistrátu jsou například Archiv města Ostravy, který je odborem magistrátu pro zabezpečení odborné archivní činnosti v působnosti

¹³⁷ Tamtéž

¹³⁸ Tamtéž

¹³⁹ čl. 2 Organizačního řádu magistrátu

¹⁴⁰ Tamtéž, čl. 3

¹⁴¹ Tamtéž, čl. 4

¹⁴² viz kapitola 3.1 Orgány statutárního města

¹⁴³ Magistrát-Ostrava [online] ostrava.cz, 23. 1. 2013, [cit. 23. 1. 2013], dostupné na <http://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat>

¹⁴⁴ čl. 2 Organizačního řádu magistrátu

¹⁴⁵ Kancelář primátora-Ostrava, [online] ostrava.cz, 5. 2. 2013, [cit. 5. 2. 2013], dostupné na <http://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/kancelar-primatora>

statutárního města Ostravy¹⁴⁶, odbor ochrany životního prostředí, odbor majetkový a odbor kultury a zdravotnictví.¹⁴⁷

Úřad městského obvodu tvoří starosta, místostarosta, tajemník úřadu městského obvodu a další zaměstnanci města zařazení do úřadu městského obvodu. V čele stojí starosta. Postavení a činnost úřadu městského obvodu je upraveno zákonem o obcích, v rozsahu pravomocí svěřených orgánům městského obvodu statutem a jinými předpisy. Tajemník úřadu městského obvodu je jmenován a odvoláván starostou, musí mít k tomu ale předchozí souhlas tajemníka magistrátu.¹⁴⁸

Městská policie Ostrava je dalším orgánem statutárního města Ostrava. Městská policie v Ostravě byla zřízena k zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku ve statutárním městě Ostrava.¹⁴⁹ Byla zřízena obecně závaznou vyhláškou číslo 1/1992 o městské policii, kterou vydalo Zastupitelstvo města Ostrava. V čele městské policie Ostrava stojí primátor. Vnitřní organizační strukturu městské policie stanoví Rada statutárního města Ostrava organizačním řádem městské policie.¹⁵⁰ Některé úkoly související s řízením městské policie může plnit ředitel městské policie, kterého pověří Zastupitelstvo statutárního města Ostrava na návrh primátora.

Zvláštní orgány města

Zvláštními orgány statutárního města Ostrava jsou povodňová komise obce s rozšířenou působností Ostrava, komise pro sociálně-právní ochranu dětí, bezpečnostní rada obce s rozšířenou působností Ostrava.

Povodňovou komisi obce s rozšířenou působností zřizuje primátor města k plnění úkolů uložených předpisy o ochraně před povodněmi a rovněž primátor je její předsedou.¹⁵¹ Tato komise má 14 členů. Úkoly při ochraně před povodněmi jsou uvedeny v § 79 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Komise pro sociálně-právní ochranu dětí koordinuje výkon sociálně-právní ochrany na území správního obvodu obce s rozšířenou působností, sleduje působení opatření

¹⁴⁶ Archiv města Ostravy-Ostrava [online] ostrava.cz, 5. 2. 2013, [cit. 5. 2. 2013], dostupné na <http://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/archiv-mesta-ostavy>

¹⁴⁷ Další odbory viz Odbory magistrátu-Ostrava, [online] ostrava.cz, 5. 2. 2013, [cit. 5. 2. 2013], dostupné na <http://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu>

¹⁴⁸ čl. 6 obecně závazné vyhlášky č. 11/2000, Statut města Ostrava, ve znění pozdějších předpisů a doplňků

¹⁴⁹ čl. 2 obecně závazné vyhlášky č. 1/1992, o městské policii

¹⁵⁰ Tamtéž, čl. 3

¹⁵¹ Povodňová komise obcí s rozšířenou působností Ostrava (14 členů)-Ostrava [online] ostrava.cz, 7. 2. 2013, [cit. 7. 2. 2013], dostupné na <http://www.ostrava.cz/cs/urad/mesto-a-jeho-organy/zvlastni-organy-mesta/povodnova-komise-obce-s-rozsirenou-pusobnosti-ostava>

učiněných obecním úřadem v sociálně právní ochraně dětí.¹⁵² Hlavně by tato komise měla chránit týrané a zneužívané děti.

Bezpečnostní rada obce s rozšířenou působností je poradním orgánem primátora pro přípravu na krizové situace.¹⁵³ Primátor tuto radu zřizuje, řídí a jmenuje její členy.

Právní předpisy statutárního města Ostrava

Právní předpisy, které město vydává, jsou obecně závazné vyhlášky města v rámci samostatné působnosti a nařízení města v rámci přenesené působnosti. Nařízení města vydává rada města na základě zmocnění v zákoně a jeho mezích.¹⁵⁴ Obecně závazné vyhlášky vydává zastupitelstvo města. Návrh na vydání obecně závazné vyhlášky mohou překládat členové zastupitelstva města a rada města.¹⁵⁵ Zastupitelstva městských obvodů nebo rady městských obvodů mohou překládat návrhy pouze ve věcech, které se týkají jejich území nebo svěřené působnosti. Městským obvodům je překládán návrh obecně závazných vyhlášek k projednání, pokud se nejedná o vyhlášky, které se týkají vydání, změny nebo doplnění Statutu města Ostravy.¹⁵⁶

Aby byly obecně závazné vyhlášky a nařízení platné, musí být vyhlášeny. Vyhlásí se vyvěšením na úřední desce magistrátu po dobu patnácti dní, a taktéž se vyvěsí na úředních deskách úřadů městských obvodů.

Právní předpisy města mohou být vydány s působností pro celé území města nebo jen pro území jednoho městského obvodu nebo jen pro území některých městských obvodů.¹⁵⁷

V současné době má statutární město Ostrava platných 116 obecně závazných vyhlášek a 15 nařízení. Poslední vydaná obecně závazná vyhláška statutárního města Ostravy je vyhláška č. 12/2012 o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu. Poslední nařízení rady města bylo vydáno v roce 2011 a to nařízení 6/2011, kterým se mění a doplňuje nařízení města č. 8/2009, kterým se pro účely organizování dopravy vymezují na území města oblasti s placeným stáním.

¹⁵² Komise pro sociálně-právní ochranu dětí (10členů)-Ostrava [online] ostrava.cz, 7. 2. 2013, [cit. 7. 2. 2013], dostupné na <http://www.ostrava.cz/cs/urad/mesto-a-jeho-organy/zvlastni-organy-mesta/komise-pro-socialne-pravni-ochranu-deti>

¹⁵³ Bezpečnostní rada obce s rozšířenou působností Ostrava (8 členů)-Ostrava [online] ostrava.cz, 13. 2. 2013, [cit. 13. 2. 2013], dostupné na <http://www.ostrava.cz/cs/urad/mesto-a-jeho-organy/zvlastni-organy-mesta/bezpecnostni-rada-statutarniho-mesta-ostrava>

¹⁵⁴ čl. 30 obecně závazné vyhlášky č. 11/2000, Statut města Ostrava, ve znění pozdějších předpisů a doplňků

¹⁵⁵ Tamtéž

¹⁵⁶ Tamtéž

¹⁵⁷ Tamtéž

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala institutem statutárních měst. Jelikož statutární města vznikla před více než 150 lety, charakterizovala jsem nejen současnou právní úpravu na úseku statutárních měst, ale také historii těchto měst. Dále jsem ve své práci vymezila statut, který je vydáván formou obecně závazné vyhlášky, a ve kterém statutární města stanoví, že se budou členit na městské části či městské obvody. Zabývala jsem se také působností těchto městských částí a městských obvodů. Územně členěná statutární města mají dvoustupňovou úroveň vedení, proto jsem se nejdříve věnovala orgánům statutárních měst a následně orgánům městských částí a městských obvodů. Proto, abych zjistila, jak statutární město prakticky funguje, rozhodla jsem se věnovat jednomu vybranému statutárnímu městu – Ostravě. Toto statutární město se územně člení na městské obvody, které jsou spravovány vlastními samosprávnými orgány.

Vzhledem k tomu, že členění statutárních měst na městské části a městské obvody je doposud možností statutárních měst, navrhovala bych, aby v budoucnu byla tato možnost obligatorní. Jednak z důvodu jednotnosti všech statutárních měst, a jednak z toho důvodu, že nečleněná statutární města se, kromě formálního označení orgánů, nijak neliší od ostatních klasických měst. Z toho důvodu by, podle mého názoru, měly být stanoveny určité podmínky pro vznik nových statutárních měst. Jelikož současná právní úprava toto nezakotvuje, tak můžeme vidět velké rozdíly, co se týče počtu obyvatel jednotlivých statutárních měst, kdy např. Prostějov, Jablonec nad Nisou nebo Mladá Boleslav mají téměř o třetinu méně obyvatel než statutární města jako Plzeň, Olomouc nebo Liberec. A taktéž co se týká rozlohy, můžeme spatřovat velké rozdíly, kdy statutárními městy se staly i rozlohou menší města jako Havířov či Chomutov. Proto bych mezi kritéria zařadila jak rozlohu města, tak minimální počet obyvatel, a dále také ekonomickou situaci města.

Cílem mé práce bylo vymezit institut statutárních měst, podat přehled o jejich fungování a vymezit pojmy jako statut, městské části a městské obvody. Při zpracování mé práce jsem získala ucelený přehled o problematice statutárních měst a prohloubila jsem si tak znalosti, které jsem doposud získala. Věřím, že se mi podařilo vystihnout všechny důležité skutečnosti, které se statutárních měst týkají.

Seznam použité literatury

Odborná literatura

- HENDRYCH D. a kol., *Správní právo, obecná část*, C. H. Beck. Praha, 8. vydání, 2012. 832 s.
- PRŮCHA, P., *Správní právo, obecná část*, 7. doplněné a aktualizované vydání. Brno: Masarykova univerzita, Doplněk, 2007. 418 s.
- KOUDELKA Z., a kol., *Zákon o obcích (obecní zřízení) komentář*, Praha: Linde, 4. vydání, 2009. 486 s.
- VEDRAL Josef, a kol. *Zákon o obcích (obecní zřízení). Komentář*. C. H. Beck. 1. vydání. 2008. 861 s.
- KOUDELKA, Z. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. 399 s.
- KOPECKÝ M., *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva*, Wolters Kluwer, 2010. 392 s.
- EXNER J., *Obce, města, městské části. O místní veřejné správě a její dekoncentraci statutárními vyhláškami v územně členěných městech*. Praha: Libri, 2004. 408 s.
- KOČÍ, R., *Obecní samospráva*. Praha: Leges, 2012. 240 s.
- SCHELLE K. a kol., *Dějiny české veřejné správy*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 314 s.
- VEDRAL J., *Územní samospráva a obecně závazné vyhlášky*. Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 1999. 176 s.

Právní předpisy

- zákon č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení
- zákon č. 12/1954 Sb., o národních výborech
- zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 69/1967 Sb., o národních výborech
- zákon č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení)
- zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů

- zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů
- obecně závazná vyhláška č. 11/2000, Statut města Ostrava, ve znění pozdějších předpisů a doplňků
- obecně závazná vyhláška č. 7/2001, Statut města Liberec, ve znění pozdějších obecně závazných vyhlášek
- obecně závazná vyhláška statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města, ve znění pozdějších obecně závazných vyhlášek
- obecně závazná vyhláška statutárního města Brna č. 20/2001, Statut města Brna, ve znění pozdějších závazných vyhlášek
- obecně závazná vyhláška č. 12/2006, Statut města Pardubic, ve znění pozdějších obecně závazných vyhlášek

Judikatura

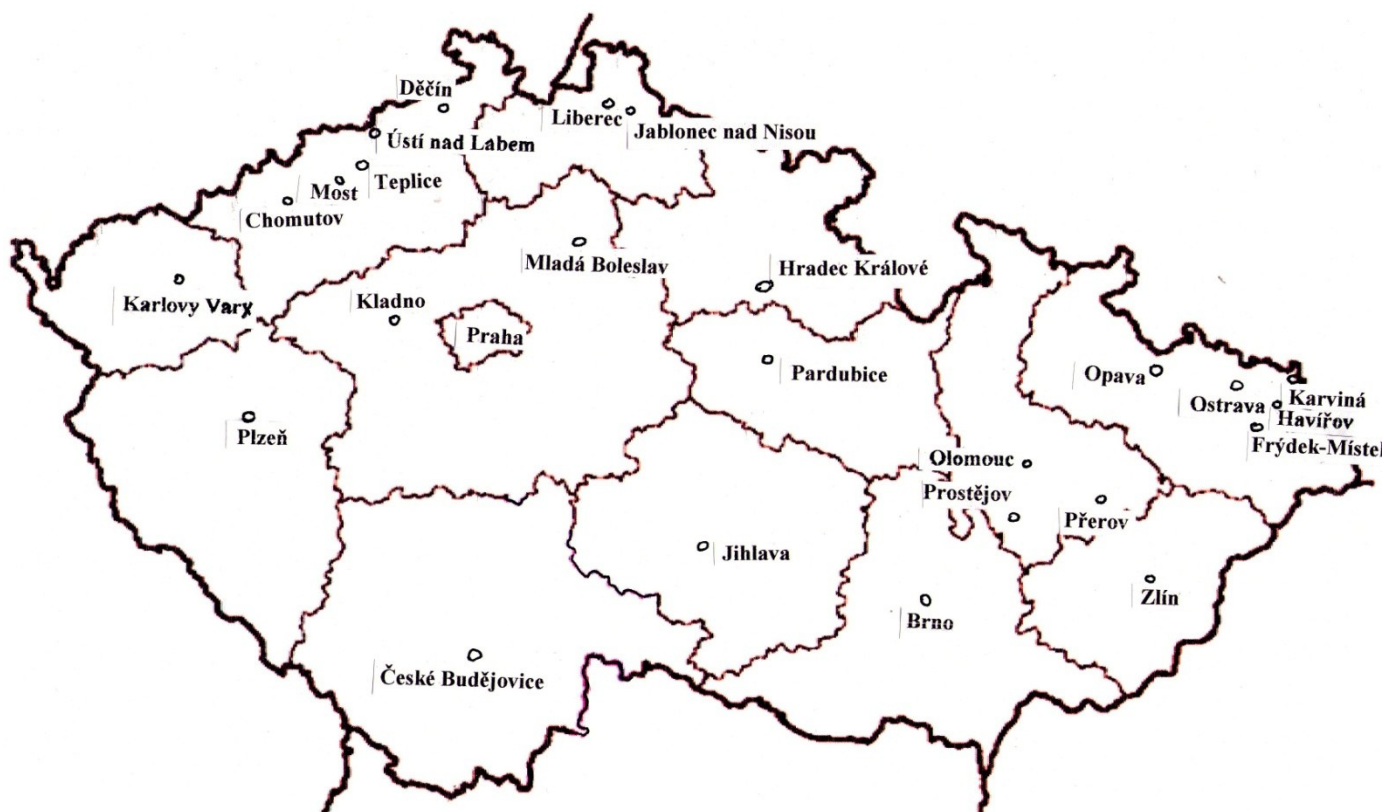
- nález Ústavního soudu ze dne 17. 4. 1996, sp. zn. Pl. ÚS 40/95
- nález Ústavního soudu ze dne 31. 1. 2012, sp. zn. Pl ÚS 19/11
- nález Ústavního soudu ze dne 5. 4. 2000, č. 107/2000 Sb.
- usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 5. 2005, sp. zn. 20 Cdo 1393/2004

Internetové zdroje

- TESAŘ Jan, *Historie a současnost statutárních měst* [online] theses.cz, dostupné na http://dspace.upce.cz/bitstream/10195/34981/1/TesarJ_Historie%20a20%soucasnost_MCH_2009.pdf
- Statutární město Ostrava-Oficiální portál města Ostravy [online] ostrava.cz, dostupné na <http://www.ostrava.cz/cs>

Příloha č. 1

Mapa statutárních měst v České republice



Příloha č. 2

Mapa městských obvodů statutárního města Ostrava



Znak města Ostravy



Shrnutí v českém jazyce

Tato bakalářská práce se zaměřuje na institut statutárních měst. V první kapitole uvádím historii statutárních měst spolu se současnou právní úpravou na tomto úseku. Druhá kapitola vymezuje statut, ve kterém územně členěná statutární města stanoví, že se dělí na městské části či městské obvody. Také se zabývá postavením městských částí a městských obvodů. Dále se má práce věnuje orgánům statutárních měst a orgánům městských obvodů a městských částí. Poslední kapitola se týká statutárního města Ostrava.

Summary in English language

This bachelor thesis is focuses on the institute of the corporate towns. In the first chapter I mention history of corporate towns together with current legislation on this segment. The second chapter defines statute, in which territorially corporate towns provides, that it divides into boroughs and districts. This chapter deals in position boroughs and districts. Next my work is devoted to the authorities of corporate towns and the authorities of districts and boroughs. The last chapter is concerned with corporate town Ostrava.

Klíčová slova v českém jazyce

Statutární město, statut, městský obvod, městská část, statutární město Ostrava

Key words in English language

Corporate town, statute, district, boroughs, corporate town Ostrava